

THÔNG TIN HOẠT ĐỘNG KHOA HỌC

Hội thảo khoa học cấp quốc gia thường niên *Nghiên cứu Hán Nôm năm 2021*

Ngày 01/10/2021, Viện Nghiên cứu Hán Nôm (Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam) tổ chức Hội thảo khoa học cấp quốc gia thường niên *Nghiên cứu Hán Nôm năm 2021*. Đây là hội thảo lần thứ 5 kể từ năm 2017 (sau khi được chuyển đổi từ mô hình Hội nghị thông báo Hán Nôm hằng năm), ưu tiên các nghiên cứu khai thác các tư liệu Hán Nôm gốc; đồng thời tiếp nhận cả các bài dịch và các bài tổng thuật công bố bằng tiếng nước ngoài để cập nhật tình hình nghiên cứu Hán Nôm trên thế giới. Hội thảo được tổ chức theo hình thức trực tuyến với sự tham dự của đông đảo các nhà khoa học đến từ các viện nghiên cứu, trường đại học, các giáo hội,... với báo cáo *khái quát về tình hình hội thảo quốc gia thường niên về nghiên cứu Hán Nôm trong 5 năm qua* tại phiên toàn thể và 30 tham luận được trình bày trong 4 tiểu ban.

Tiểu ban 1 bàn về các vấn đề liên quan đến *Phật giáo Việt Nam qua tư liệu Hán Nôm* như: Tìm hiểu một số thông tin về Khuông Việt Quốc sư qua những ghi chép trong *Thiền uyển tập anh*; Giới thiệu văn bản *Chú đại bi* có chữ chú âm của Tế tửu Quốc tử Giám Phạm Đình Hổ; Phân tích sự chuyển biến trong thái độ đối với Phật giáo của nhà Nho Lê Quý Đôn; Khai thác các tư liệu về chùa Am Vãi trong không gian Phật giáo Tây Yên Tử; Tìm hiểu Phật giáo Đàng ngoài thế kỷ XVIII qua trai đàn giải kết;...

Tiểu ban 2 tập trung vào chủ đề *Văn bia và Văn bia Hậu* ở Việt Nam với các vấn đề như: Đóng góp của một số vị cung tần thời các chúa Trịnh qua việc bầu hậu ghi trên văn bia tạo lệ; Tục bầu hậu ở Ân Thi, Hưng Yên qua tư liệu văn bia; Tập tục - tín

ngưỡng Phật giáo của tỉnh Hưng Yên qua văn bia hậu Phật thế kỷ XVII; Văn bia hậu Phật tỉnh Ninh Bình thời Nguyễn (giai đoạn 1884-1945); *Di sản bi ký* của Phạm Phú Thứ; Văn bia hậu của người Công giáo; Văn bia Hán Nôm về người Hoa ở các địa phương miền Bắc Việt Nam; Văn bia hậu tộc thành phố Hà Nội.

Tiểu ban 3 tập hợp các tham luận về *Nghiên cứu Hán Nôm* trên các lĩnh vực ngôn ngữ, văn tự, dân tộc, văn học, văn hóa, v.v., trong đó lấy tư liệu Hán Nôm làm yếu tố trung tâm để luận giải, như: Dấu tích Đoàn Hùng Quận công Nguyễn Văn Trương ở làng An Cựu (Thành phố Huế); Từ ngữ công giáo gốc Ấn Âu có cấu tạo Hán Việt: Các bản kinh nguyên của các Giáo phận Dòng tại Việt Nam; Đơn vị hành chính ở tỉnh Quảng Nam từ thời chúa Nguyễn đến đầu triều Nguyễn; Hoạt động khuyến học của Hội Tư văn ở Việt Nam;...

Tiểu ban 4 khảo cứu *Tư liệu Hán Nôm* để tìm hiểu các vấn đề: *An Nam chí nguyên* trong *Đại Minh nhất thống chí*; Di sản Hán Nôm về dòng họ, làng xã trên địa bàn huyện Duy Xuyên - tỉnh Quảng Nam; Quá trình chỉnh lý, số hóa, biên mục và lưu trữ tư liệu hóa di sản mộc bản chùa Từ Đàm - thành phố Huế; Giới thiệu hai tấm mộc bản liên quan đến bộ sách *Hải Thượng Lãn Ông y tông tâm lĩnh* mới phát hiện tại bảo tàng tỉnh Hà Tĩnh;...

Các tham luận đã công bố nhiều kết quả nghiên cứu mới trong ngành Hán Nôm. Một số ý kiến thảo luận tại Hội thảo cũng đem đến những góc nhìn mới, mở ra các vấn đề, các khía cạnh mới cần tiếp cận, tìm hiểu trong các nghiên cứu Hán Nôm thời gian tới.

PHẠM NGUYỄN